

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
40-ik szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.**Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata . . . 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás
után . . . 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönbén minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

A Kolumbus tojás.

Barangol és zúg, zúg az őszi szél . . .

A „kis-kut“ nyárfáinak csak a hogyibe tap-
sol még néhány sárga levél; az ó-temető tarlott
bokrai s egymást előlő kapálatlan esemetei közt
nem a filemile bujkál, hanem a magyar szobrá-
szok szelleme, a kik ott Ferenczy megégett Eüri-
dikéjét keresik; a városkert nyírott gyepüi mö-
gött ott látjuk a Potemkin falvakat, melyeket li-
getnek mutatott a nyári csalóka tenyészlet, a meg-
riktult őszi lomb azonban krumpli és tengeri föld-
deket . . . az az hogy most már egy nagy üres-
séget mutat

Nagyon szeretjük a világosságot. Talán azért
nem törjük az árnyékokat, meg a mi ez árnyékok
csinálja — a fát.

Rimaszombat városának van rengeteg erdeje,
abban tenger esemeteje. Van gazdasági iskolája,
van faiskolája, van erdésze, van kertésze, van
mérnöke és mégis kevés a fája, t. i. az élőfája
— a város kapuin belül.

Pedig előkelő, fényes városoknak szolgálta
kevélységére, a milyen kedves, drága smaragd-
övel lehetne körül ölelni ezt a dombok alá plá-
tált, moesárba ótott rimamenti kisedet metropolist.

Földje fekete, humusos, iszapos. A fát sze-
reti, a fát neveli, a fát meg is kívánja. Dombok-
ról lehordott, Rimától lerakott, és századoktól el-
rétegezett talaja tele nedvességgel és tele miaz-
mával. Ilyen városban a fa életszükség és isten-
áldás. Még ha sok, nagyon sok pénzt emésztene
is fel, akkor is olyanok kellene már lenni en-
nek a városnak, mint egy fiók szabadkai erdő,
annyival inkább olyanná kell tenni ezután, mi-
vel van erdésze, van kertésze, van mérnöke, van
esemeteje stb. (Lásd feljebb.)

A Hunyadi-, Forgács-, Ferenczy-, Koháry-,
Pokorágyi-utczák, széles uttestökkel szinte kinál-
va kínálják magokat a fásításra; s ha hozzájuk
vesszük a különben kezdetleges Nagyhíd-utczát,
(melynek csak a bejáratát szűkíti meg egy tized-
rangu viskó). Rimától-Rimáig zöld szalaggal lenne
körüli pántlikázva kulcsos Rimaszombat.

És a piac? Mit ártana az az egészségnek,

meg a helybeli Angot asszonyoknak, ha ezen a
hatalmas térségen, a kath. templomnak mind a
két oldalára még egy-egy sor hárs-, gesztenye,
vagy jávor fácskát odaplántálnának? De nem azt
a hitvány fajta jávort, a mely ez idő szerint a
Jánosi-utczán képzeli magát terebélyes fának,
hanem azt a szép széles, nagy levelű acert, a
melyből a Tompa Mihály regubeli királykisasszo-
nya a sipját faragta s a mely fajtából a ó-temető
egész nyáját növel.

Az ó-temető! Ez is árva. Hatalmas nagy
faktól, gyönyörű ligetektől szép, szálas, fenyves
esoportoktól ékes ez a nagyra hivatott hely, de
boldogult Hannaliár óta nincs, a ki sorsát s a
gondját a szívére vegye. Egy nagy kincset bi-
runk pedig benne, mely ott hever a porban esi-
szolatlanul. Holott semmi egyebet nem kíván arra
a ezéla, hogy a mindinkább felé koncentráló,
hivatalban penészedő intelligenciának legkedve-
sebb üdülő helyévé legyen, mint egy pár kika-
vacolt utat, a minek semmi akadály nem áll
immár útjában, vagy ha állna is, a szélén ve-
zelve, egy nagy körutat már az őszi, vagy a
legközelebbi tavaszon ki lehetne hasítani. S ha
e város *legégszesebb pontjára temetőt és tömlő-
czőt* helyeztünk, legalább ennyi kedvezést tegyünk
meg az életben levőknek s szabadon járóknak is.

Hát ez mind meg lehet, de hol van a ezim-
ben ígért Kolumbus tojása? Az ott van a város
végén, a Széchenyi ligetben, mindnyájunk közös
büszkeségében.

Rimaszombat határában olyan ez a liget,
miht egy aranyalma. Világlátott emberek is ma-
gasztalással emlegetik s messze földről jövők iri-
gyelnek bennünket érette. Mi kifogásunk lehet
hát ellene nekünk, boldog birtokosoknak? A kert
ellen semmi, (kivéve, hogy több fát óhajtunk
belé,) hanem a távolsága miatt nagy panaszunk
vagyunk. Csak az egy Losonczy-utca lakóihoz esik
közel, minden többinek messze van. S a ki for-
ró nyárban, mikor a földi halandó az árnyékokat
leginkább szomjuhozza, a városkertbe való kirán-
dulásra határozza el magát, azt — míg a falak-
ról visszaverődő napsugaraktól befűtött utczákon
végig vonul — kettős veszedelem fenyegeti. Vagy

megfojtja a por, vagy leüti a hő. Miért kell pe-
dig ennek így történni? Miért kell e város la-
kosai nagy többségének, (kivált a nők többségé-
nek) csak a városkert *létezésének tudatában* gyö-
nyörködni, a helyett, hogy abban valósággal is
gyönyörködnek? Miért ne lehetne ezt a kívánatos
aranyalmát mindenkinek a kezébe adni, hozzá-
férhetőbbé tenni s a város *kellős közepével köz-
ségbe hozni a nélkül, hogy mostani helyéből valaki
kimozdítaná?*

Erre van egy feleletünk: s ez a Kolumbus
tojás.

A feleletünk pedig ez: két-három hold ká-
poszta föld nem a világ. Ha abból akarunk meg-
élni, sohse élünk meg. S mivel ez a káposzta
föld a város tulajdona, áldozza oda azoknak a
polgárainak, a kiknek nincs káposzta földjük,
(így azok is hasznát veszik, a kiknek van.) Egé-
szen világosan szólva: hasíttasson ki a város a
Rima jobb partján, a káposzta földek szélén, a
Széchenyi kerttől (voltaképpen csak a faiskolától,
melyből a kertbe már hid is vezet) a tamásfalvi
utca végeig, két-három öl széles utat; azt ho-
mokoltassa ki, a két oldalát fával ültesse be s a
kérdés meg van oldva. Evvel az uttal a szép
városkert oda lesz hozva a nagyközönség köz-
lébe, úgy szólván a piac szomszédságába,
mert a vármegye házában befordulva, pormentes
és árnyékos séta uton juthat el, jóformán a vá-
ros közepéből, a Szabadkának épített diszkert-
be, az az adófizető individuum is, a ki nem elég
szerencsés a Losonczy-utczában vagy a Kossuth-
utca felső végén lakni.

Kell-e ehhez valami nagy áldozat? semmi
egyéb, csak egy kis jóakarát. Ennek az utnak
a fele már most is megvan. Ott vezet el a kor-
csolya pálya végében, (a melyből, közbe legyen
mondva, kevésbé konservatív emberek már rég
csolnakázó tavat teremtettek volna,) csak jobb
karba kell hozni s folytatást csinálni hozzá —
a magunk földjein át.

Ehhez a folytatáshoz kérjük a jóakaratot.
Mert az mindenesetre kell hozzá.

T Á R C Z A.

Hulló virág. . .

Hulló virág, hervadt lombok,
Haldokoló levelek,
De szeretném elereselni
Gyászos sorsom veletek!
Betegségeitek, aluvástok
Egy rövidke óra,
Felébredtek majd tavasszal
Vig pacsirta szóra.

De engemet nem gyógyít meg
A tavaszi napsugár,
Szivem búját nem enyhíti
Vig madárdal, illatár;
Az én bajom, az én sebem
Sokkal nagyobb fajta.
Meggyógyítani nem tudja csak
Rózsám piros ajka.

A népek jövője.

Irta: HORVATH ZOLTÁN.

Ezernégy-százmillió ember él az egész földkereksé-
gén. De ez az ezernégy-százmilliónyi tömeg annyira szét
van szórva egymástól, hogy akárhánynak fogalma sincs
a másiktól és a nélkül éli le napjait, hogy a másikkal
törekvéseit ismerné vagy csak a külsejét látná.

A ki az egyenlítő körül él, az nem akarja elhinni,
hogy vannak olyan országok, a hol a folyók, tavak víze
ugy befagy, hogy száraz lábbal át lehet rajta menni. A
ki pedig csak a mérsékelt földöv alatt lakik, az alig tudja
félgöni, milyen lehet a hó és jég világa a sarkvidékek

körül, a hol hónapokig tart az éjszaka sötétsége, máskor
meg a nap hónapokig nem megy le.

A sok népfaj közül akárhány van pl. Ázsia sivatag-
jain, a melyet ma mint félvad barbárt ismerünk, pedig
egykor a kultura zászlóvivője volt. Akkor még gyermek-
korát élte az emberiség s a bősök és félistenek nemze-
tük fejlett kulturáját elterjesztették fél kontinensre terje-
dő birodalmukban, mert minden nép remegve hódolt a
győztes előtt. Ma már nem megy olyan költői módon,
olyan könnyen és gyorsan a civilizáció, most prózai
munkára van szükség a terjesztésben és sok pénzre.

Ninive és Babilon világbirodalmi terjesztették el
Ázsia közepén legelőbb a kulturát, azután helyet adtak
a méd-perzsa birodalomnak: ezt megdöntötte Nagy Sán-
dor s benne a nyugat és kelet kulturája ölekezett. Biro-
dalmának romjai részben a római világuralom alá jutot-
tak, de a kelet különválva, alig ismertette egészen ön-
álló művelődést létesített Ázsia másik szélén.

Az emberfajta közt manapság az európai fajta az
úr: ez jár elől a műveltség fáklyájával, ezé a tudomány
és a haladás, az európai emberfaj a legszervezettebb, ez
tudja legjobban kihasználni a természet előnyeit s ezért
az európai faj a leggazdagabb is. Birtokában van Euró-
pán kívül Ázsiának fele, birtokba vette Amerikát és
Ausztráliát, önálló és még virágzóbb kulturát alkotva a
messze nyugaton és keleten, mint itthon. Afrikán pedig
most osztozkodik.

Az európainak hegemoniája előtt kénytelen a többi
fajta mindenütt hódolni. Kénytelen vagy alkalmazkodni
az európai műveltséghez vagy hátrálnia kell előle félre-
eső zordon vidékekre.

De az európainak befolyása nem mindenütt egyen-
lő eredményeket szül. Sokszor éppen azok a népek, a me-
lyek kezdetben nagy kegyetlenséggel léptek föl a termé-
szet fiaival szemben, később a legsikeresebben vezetik
őket a művelődés útján; míg egyes filantrop nemzetek

valósággal kiirtják a benszülöttet azzal, hogy területét
elfoglalják és nem vegyülnek össze vele.

A spanyolok Kolumbus merész utja után ezrével
tódultak Amerikába s ott Cortez, Pizarro, Valdivia csak-
hamar leigázták az indián népeket: embertelen tetteikkel
gyűlöltté téve a spanyol nevet Amerikán végig-végig.
Akkor, ha az indián barlangjába betért a hittérítő és
azzal vigasztalta, hogy a másvilágon ki lesz egyenlítő
minden: az indián azt kérdezte, hogy lesznek-e ott is
spanyolok? Mert ő a spanyolokkal még a menyország-
ban sem akar együtt lenni! — Így volt ez akkor, de
mennyre megváltoztak a viszonyok. Az amerikai spa-
nyolság: a kreol összetartott az indiánnal és segített őt
felszabadítani Spanyolország uralma alól: együtt verték
ki a zsarnokot és Mexikótól Patagóniáig szabad államok
létesültek; némelyekben — mint Paraguyanban — az in-
dián az ur, másutt elvegyült a kreollal és vele együtt
halad. Ha ez a román Amerika műveltsége nem éri is
el az európaiat, de mégis csak haladást jelez a felé: a
vörösbőrű faj ivadéka haladt és a spanyollal vegyülve,
életerős, új népet alkotott. Hasonlóan történt a Fülöp-
szigeteken is Ázsiától keletre.

Egészen más történi a művelt és filantrop angol
uralma alatt Amerikában és Ausztráliában. Észak-Ame-
rika Mexikótól fölfelé germán Amerika nevet visel. Ott
az angol elem uralma tulnyomó. Ezen a vidéken nem
üldözték az indiánt, sőt a rabszolgaság megszüntetése
végett az észak leverte a déli testvérét és mégis, bár az
óriás területek az európai művelődés szolgálatába szegőd-
tek; a lakosság is tisztán európai eredetű. Az indián ki-
veszőben van germán Amerikából, pedig nem küldték a
bányába dolgozni, nem is kegyetlenkedtek felette, csak
elfoglalták a földjét és hidegen visszahúzódtak tőle: nem
vegyültek vele úgy, mint a spanyol. Az az egy-két ezer
indián, mint az ősvilág vadja kóborol idegenné lett hazá-
jában; törzs törzs után lassan enyészik, mert a régi mód
szerint nem élhet, az újra meg nincs, aki megtanítsa.

Levelezés.

Putnok, 1897. okt. 25.

T. Szerkesztő ur! Putnokon az elmúlt napokban lefolyt egy-két nevezetesebb mozzanatról kívánok megemlékezni akkor, midőn becses lapjában szerény soraimnak tisztelettel helyet kérek.

Ismerve a mai társadalmi élet legtöbb helyütt pangászt pangását, nagyon jól esik nekem, sőt kötelességemnek tartom, hogy a nemes felbuzdulásról, mely kis városunkat az elmúlt napokban lelkesítette s foglalkoztatta, b. lapja útján megemlékezzem.

Első helyen áll, hogy a fejedelmi ismeretes magasztos elhatározásból kifolyólag a város képviselőtestülete rendkívüli közgyűlésén őszinte lelkesedéssel kifejezést adott a Felsője I. Ferencz József apostoli király iránt érzett hálójának és hódolatának. Fekete Nándor képviselőtestületi tag tartalmas és hővel előadott indítványára egyhangulag elhatározták, hogy Putnok mezőváros a Felsője királyi kőzetében h. 25-én kelt legmagasabb királyi kőzetében foglalt elhatározásáért mély hálóját, igaz szeretetét fejezi ki s hódolatát a trón számolyához juttatja.

Második eseményszámba menő tény volt, hogy a polgárság — Rónay Jánossal élén — a képviselőtestület határozatát a maga részéről is általánosságban mintegy szentesítette azzal, hogy folyó hó 16-án este fél 8 órakor az ipartestületből, Friedl György főparancsnok vezényletével fényes díszben kivonult tüzoltósággal, impozáns fátylas zenés menetben, hazafias dalokat énekelve, tüntetőleg vonult a város főbb utcáin át a főtérré, hol a már ezernyre felszaporodott közönség rövid pár percze megállván, kitörő lelkesedéssel énekelte el a Szózatot, melynek elhangzásával a közönség helyettes jegyzője rövid néhány szóval megemlékezvén a demonstráció alapját képező királyi magas elhatározásról, éltette az uralkodót.

A Himmusz eléneklése után a közönség az ipartestület helyiségeibe vonult. Itt megjelent az iparos polgárság között szellemi vezetőjük, a polgárságot minden jóra és nemesre intő, buzdító vezérük Fekete Nándor, ki mint iparhatósági biztos is egyszerműnd, poharat emelt a legelső magyar emberre, a királyra, — s csakhamar megindultak ezután a toasztok árjai s különösen Rónay János városi főbíró, ugy is, mint az ipartestület elnöke, magvas beszédben éltette vezetőjüket s a város vezérúrait: Fekete Nándor gyógyszerészt és Hönseh Ede bányaigazgatót, kiknek meleg érdeklődése a város ügyei iránt valósággal záloga a város jobb jövőjének, biztosítéka haladásának, emelkedésének és sok tekintetben anyagi jólétének is.

F. hó 17-én d. u. 6 órakor a kaszinóban felolvasás volt, melyen Dr. Ursziny Gyula a fertőző betegségekről igen érdekes értekezést tartott. A felolvasó népies, mindamellett tudományos színvonalon álló, szakszerű és praktikus dolgokról beszélt s oly érdekesen, hogy a jelen voltak egész odaadással élvezték a felolvasást a „fertőzés történetéről és különféle eseteiről”. Le is róta a kellemes időtöltésért hálóját a közönség a felolvasó irányában, mennyiben a másfélórás tartó felolvasás befejeztével szünni nem akaró éljenzéssel és tapsal s azon kifejezett óhajjal mondott köszönetet Dr. Ursziny Gyula orvosnak, hogy hasonló felolvasással közönségünket szórakoztathatni, ismereteiben gyarapítani minél gyakrabban sziveskedjék.

Felolvasás után a „Vám” vendéglő nagyteremében gazdagon terített asztal várta a közönséget, hol jó zene és közbe-közbe Koczman Jenő művészies hegedűjátéka mellett a leglelkesebb hangulatban hajnalig mulatott a közönség.

Ezek történetek Putnokon egynehány nap alatt s reményem van arra, hogy ezután gyakrabban értesíthetem b. lapjukat társadalmi életünk érdekesebb és nevezetesebb mozzanatairól. — Alázatos szolgálója X. Y.

Közgazdaság.

A serkevári „Iren” szőlőtelep.

A feleli vasutállomástól délre, alig egy kilométer távolságra emelkedik a tűzhányóhegy alaku serkei várhegy, hajdan a Bethlenek, ma Dráskóczy László rima-zségi járási főszolgabíró tulajdona. A százbérezű Gömör-

nek déli részén, a hegy lábánál jön össze a Gortva és Rima folyó, a hegy alatti sikon fekszenek Serke, Feled és Simoni községek a gazdag legelőjü róna közepén.

Itt ér véget s ölelkezik össze a Bükk és Mátra hegység rengetege. A ma már letarolt erdők kopasz talaja síváran mutogatja meszes szakadékait, melyen mosó-fü vagy törpe borókafa foglalta el a hajdani óriás tölgyek, bakkösök helyét.

Itt-amott a hegyek aljában a soványul tartott barom nyikorogtatja a palócok ekéjét, tengődve a gazdájával krumplics és kukuricza-görén.

Az erdők kipusztultak, fáját szénné égetve elfűstölték a vasgyárak, ott maradt a kopárrá tart hegység, melyen a víz szabadon folytatja romboló munkáját: még annyi hasznát sem adva, hogy legalább juhoknak való legelőt nyújtson.

A serkei vár déli oldalait is kopárrá tették a váltakozó tulajdonosok, a meredek lejtők óriási szakadékokká váltak, az omlatag meszes homag a legkisebb zápor-tól is siet a völgybe kiegyenlíteni az özönvíz okozta mélyedéseket, elsímitani a porzó homokból alakult hegyeket, halmokat; ami televény a sürtü bozóka-bokrok alján képződik, egy-egy erősebb zápor újra elhordja, hogy még kijelenebb kinézetű öltösn az egész vidék.

Es ez így van Fülektől le Putnokig, a Rima folyó jobb-partján; kopárok a hegyek, szegények a tulajdonosok. Hajdan az erdők dús jövedelmet adtak fában, eserből, makkolás és legelőben, ma nincs e népnek ujig való kenyere földje terméséből, házaik roskatagok, falvaik a pusztulás képét mutatják, lakóik fáradt kinézetűek, szegények, tudatlanok.

Ily viszonyok között veszi át fentnevezett tulajdonos a serkei birtokot Bárány Bányász miniszterelnöktől. Nemes szíve, a népet mindenre kész jó lelke azonnal átlátta, hogy itt tenni kell valamit, nehogy anyagilag, szellemileg tovább súlydijon nemzedékről-nemzedékre: míg esetleg a lelketlen, hazafiatlan agitátorok által új haza keresésére nem ösztönözöttek. Átlátta, hogy új foglalkozási módot kell a népnek nyújtani, mely uton ismét biztos kenyérhez juthassanak. Látta, hogy a vidék így tulnyomó homokos talaja, mint déli fekvésű hegyoldalaival a szőlő és gyümölcs tenyésztésre felette kedvező: elhatározta, hogy birtokán egy nagyobb szabású szőlő és gyümölcsös telepet létesít, utmutatól a járás lakóinak, miként kelljen a hasonló talaju hegyvidékekkel elbánni, hogy hasznát hozó igazi paradicsommá alakuljon.

Alulírottat szólítá fel terve kivitelére, ki örömmel elvállalta a megbízatást.

A terv akként lön megállapítva, hogy a serkei vár déli öblös oldalai, melyek borókával és hegyszakadékokkal fedték, tehát terméketlenek; még juh legelőnek is használhatlanok: alakították át mintegy 100 hold területben szőlő és gyümölcsösövé. Minden befektetési költséget fedez a tulajdonos; minden kivételi teendő alulírott kötelessége, mint telep kezelőnek, s a majdan befolyó jövedelem, mind addig, míg alulírott vezet: feles leend.

Egy baráti parolo erősíté meg a baráti körben kötött egyezséget.

Az 1893-ik év őszén lett az irtási és talajortási munka megkezdve. A talaj, miután laza homokból áll, csak 30 cm. mélységig lett megforgatva, azon alul is televényes homok az altalaj, mondhatni, porzó fővény, melyet a likéri gyárban öntvényhez használnak. Az eként teljesített ortás négyszög öle 2¹/₂ krba került. Ez alkalommal a vízmosások összevágattak, a talaj elegygettetett, a vízvezető árkok, iszap-fogók elkészítettek, beosztott 400 □ méteres táblákra, s a délvonal pontosan kijelöltetett.

A termelés ²/₃-ad részben esemege, ¹/₃-ad részben bortermelésre állapított meg.

Az 1894 év tavaszán tizenhatezer drb sima vessző ültetett el, mindenik külön tizenhatezer kátyuba, azonban egész tavasz és nyáron soha egy szem eső nem érte, s így alig ezer drb hajtott ki belőle, a többi elszáradt. Ujra ültetők az 1895. év tavaszán nemes kadarka gyökeres vesszővel, minden tőkét iszap-trágyahabarákba mártva, egymástól 1 méter tőke, 1 méter sortávolságra, így be lett ültetve 3200 □. 1896. év tavaszán a kivétel nélkül beállott tőkét visszametszettük egy-egy szemes csapokra. Bámulatos erős, botvastagságú vesszőket hajtottak a tőkék, itt-ott néhány fűrtöt is hozva, melyet gondos permetezéssel védünk meg a peronoszpora penész ellen. Ez év őszén összeszedve a beérett fűrtöket 240

máln tengődik, a melyből a szellem régen kihalt, s nincs, ami a nagy testet egyesén és szabályosan mozgassa; azért a kis szomszédja Japán, a mely rohamosan civilizálódik, könnyen elbánt vele. Ki tudja: nem vár e erre a nagy testre is felosztás? Északi szomszédja, az orosz már eddig is részesült belőle az Amur-melléki Mandzsuriában; délfelel meg az angol nem bánja, ha ő is kikapja belőle a részét, a mákony bevitel és egyéb kereskedelem révén ugyanis neki van belőle legtöbb haszna. Legtöbbet tehetne a francia nemzet azon befolyás révén, a melyet misszionáriusai biztosítanak neki, de míg ez a világ legnagyobb idealistája ilyesmire határozza magát, addig mások régen elkapják előle a kikapart sült gesztenyét. Hátsó-indiai gyarmataira is ráfizet s afrikai gyarmataiból sincs semmi haszna, azokat is csak a francia név becsülete és a régi dicsőség fentartása miatt őrzi és terjeszti. Afrikában azonban szép jövő vár reá, és ha haszna nem lesz is belőle: a fekete bőrű népek civilizációja körül halhatatlan érdemeket szerezhet, ha Algért, Tuniszt összekapcsolja a Niger-melléki és Kongó vidékén fekvő birtokjaival, amit a Zaharán át építendő vasutall akar elérni. Ó reá vár Madagaszkar tanulékony howáinak kiművelése is.

Délről hatalmasan nyomul észak felé az angol Afrika testén s elnyeli nemesak a hollandok és portugálok régi gyarmatait, hanem talán Egyiptomban is állandósíthatja hatalmát, hiszen lesve a török és perzsa haldokló birodalmak szétmúlását, mint a Kaukázus és Turkesztán felől az orosz szomszéd. A mohamedán népeknél úgy látszik, a hódító fanatizmussal együtt enyészik az őszertartás érzete s a régen leigázott ázsiai görög és órmény népek a siker reményével útik fel újra meg újra fejüket: feltámadásukat várva a régóta tartó halalos álomból.

A felfedezések korában oly híres portugál nem képes afrikai birtokait sem kellőképpen ellátni s így egymás után foglalják el mások az elhagyott területeket, mint az angolok, francziák és a legujabb világhatalom: a né-

liter kitűnő 17 fokos mustot nyertünk. Ugyanezen tábla az 1897-ik év október 26-án, már a harmadik évére, 60 hektoliter 14—18 fokos mustot adott; tehát magyar holddankint 20—20 hektolitert.

Igy folytatva az ültetést évről-évre, el lett ültetve összesen:

Kadarka	16000 drb.
Amerikai Ripéria, Rupestr.	700 "
Chasselas Blanc Croquant	7500 "
Madelaine Augeviene	12000 "
Vegyes esemege	1000 "
Piros bakator	1000 "
Piros Tramini	1000 "
Veltelini	1000 "
Mézes fehér	1000 "
Ch. Fonteneblau blanc	600 "
Fonteneblau Rouge	1000 "
Muscatal Alexandre bl.	800 "
Fehér gyöngy	3000 "
Furmint	4000 "
Olasz riezling	6000 "

Összesen: 56600 tőke.

A gyökeres vesszők többnyire az állami keeskeméti „Miklós”-telepről szerezettek be, egy része honi jelesebb szőlészekről.

Az ára ezrenként 8 frttól 24 frtig. Az összes vesszőkért kiadatott 556 frt 89 kr.

Az 1898. évben már termés alá jön 14 hold terület. Várható bormennyiség 150—200 hektoliter.

A szőlő ültetéssel karöltve haladt a gyümölcsfa tenyésztés is. Mintegy 400 □-ölnön faiskola alapítottat a szőlnek, hidegnek leginkább kitett magas helyen. Melynek esetetét beoltva 18 fajban lörte, 16 fajban alma, 3 fajban eseresznye, 3-ban meggy, aztán lasponya, berkenye, gesztenye (szelid), mandola, továbbá 24 fajban alma, 12 fajban őszli, 4 fajban kajszli barack, két fajban füge, 3 fajban ribiszke, 7 fajban köszméte, 20 fajban szilva stb. mintegy 4000 drb kész oltvány ültetett ki. Itt-ott már egy-két gyümölcsöt is hozott e nyáron.

Az összes telepítési költség, beleszámítva a kerülő fizetését, a kerülő ház (7 ö), s a borház építését, egy számariga beállítását, összes karó, tűzbiztosítás, méhés, 6 törzs méh, 4 kád, 12 putton, dézsák, borsajtó, zuzógépet s az összes mindennemű kiadást, e négy év alatt került: 4246 frt 22 krba. Bevétel volt a negyedik évre csak az ideai bortermésből 1320 frt 25 kr.

A méhészet 6 törzsszel lett beállítva, e hat törzs 14-re szaporodott s beteleltetett. Két pergetésből adott 104 üveg mézet.

Ha már most levonjuk az épületek, szerszámok, s igába, karókba fektetett kiadást, hát bizony igen szép tiszta jövedelem fog mutatkozni.

Ime szárazon előadtam telepünk alakítását, vajha utmutatásunk az egyes birtokosoknak példaképp szolgálhatna! Máris megkezdtek néhány községben a kisebb gazdák az ültetést, kik tőlünk vásárolták be az ültetéshez szükséges gyökeres vesszőket, ezért 7 forintjával, tetszés szerinti fajokban; eladásra vár 27000. Csak akarat és kintartás legyen, az Isten áldása nyomon kíséri a munkát!

Csizy Miklós, telepkezelő.

A gömörmezei agár-verseny.

A gömörmezei agársz-egylet kölyök-agár versenyét folyó évi október hó 29., 30., 31. és november 1-ső napjain tartotta meg, mint bírák Hámos Aladár, Farkas Zoltán és Putnoky Mórész urak működtek közre. — A díjak következőképen voltak megállapítva:

Tiszteletdíj 200 korona értékben a győztesnek és a téték fele a döntő futásban a leesett agárnak.

Első napon a simonii malomnál jött össze a társaság. — A kellemetlen, borús idő dacára 32—36 uri fogat érkezett meg a kitűzött helyre és Repecky Andor gyepezér vezetése mellett 12—16 lovas kezdte meg a keresést. A fogatokon ott láttuk: Hámos Lászlóné, Hámos Zoltánné, Kubinyi Gézánné, Szentmiklóssy Istvánné, Marton Jánosné, Mariássy Lászlóné, Szentmiklóssy Kálmánné, Nagy Elemérné, Putnoky Mórészné, Repecky Andorné, Farkas Zoltánné, Samarjay Jánosné, Dráskóczy Lászlóné, öz. Grófné, Vajda Pálné, Steinprincezné urnóket. — továbbá Farkas Matild, Mariássy Margit, Kubinyi

met nemzet. Ez az angollal mindenfelé versenyez és szivóssága talán neki is jelentékeny helyet biztosít a vad népek civilizációjában.

A hajdan oly kiterjedt hollandi hatalom ma csak a délamerikai Guyanában és a Szunda szigeteken, meg Uj Guinea egy részén viszi a vezérszeret, de nem sok szeresével, mert még talán az angolnál is tartózkodóbb és a kereskedésen kívül jelentősebb nyomokat nem hagy maga után. A belga, mint a francia is idealisztikus munkát végez a Kongó körül.

Az olasz nép, mint tudjuk, kevés szeresével próbálkozott az abessziniai Menelik birtokán, de kereskedői és hitelhirdetői révén sokfelé foglalkozik. A dánok feladata végül az északi sarkvidék csekély számú népségét: a grönlandi eszkimót kiművelni, a mit derekasan el is végeznek; csak több főkát is tudnának nekik teremteni!

Az egész föld minden zugába betekintettünk és rövid pillantást vetettünk az európai civilizáció munkáira. Dolgozik az indogermán fajnak mindahárom törzse: román, germán és szláv. Európai szemmel nézve, legtöbb sikerrel dolgozik a germán, kivált annak angol ága, mert az négy világrészben létesített virágzó kulturát, de kettőn kivészek mellőle a benszülött vad népek. A román nemzetek közül a spanyol a benszülöttek szempontjából igen hasznos volt, mert közelebb vezette őket, ha kezdetben iltégekkel is, — a civilizációhoz és életerős államok alapját vetette meg akaratlanul is. A francia pedig saját vérért és pénzért áldozva, terjeszti a művelődést. A szláv népek közül az orosz nagyhatalom van Ázsia barbár népeire, a kiknek civilizációjában legtöbbet tehet a kanesuka által biztosított fegyelem.

Mi magyarok, a kik nem tartozunk az indogermán törzsekhez, de azoknak műveltségét az ural-altáji törzs népei közt leginkább elsajátítottuk; nem vihetjük más kontinensre a civilizáció fátylát, de itthon és keleti szomszédaink között diadalmasan lobogtatjuk.

Rózsa, Fáy Ilona, Szerafin és Malvin, Repeczky Berta, Török Klára, Hegyessy Jolán urhölgyek. A lovasok között a bírónak és gyepezéren kívül ott voltak: Hámos Zoltán egyleti elnök leányával Arankával, Ragályi Kálmán, Bornemisza Elemér, Szelezky Zoltán, Hanvay József, Samarjay Sándor huszárfőhadnagy, gróf Almássy Arthur, Szelezky Árpád, Komáromy István, Fáy Antal, Nagy Iván. Ezekon kívül a kocsiakon voltak: Hámos László főispán, Segesváry Jenő, Kubinyi Géza, Samarjay János, Szelezky Dénes, Mariássy Gyula, Mariássy László, Balogh Sámuel, Császár László, Marton János, Nagy Elemér, Szakall István, Dobsa Jenő és többen.

Nevezések és I. összevetés:

1. Repeczky Andor	szürmos, kan	„Krampusz“	} Krampusz.
2. Dobsa Jenő	szürmos, kan	„Héja“	
3. Fáy Antal	szürke, szuka	„Szellő“	} Páva.
4. Hámos Aladár	szürmos, szuka	„Páva“	
5. Dobsa Jenő	szürmos, szuka	„Kisasszony“	} Szellő.
6. Szakall István	szürke, szuka	„Szellő“	
7. Szakall István	tarka, kan	„Tigris“	} Czifra.
8. Repeczky Andor	tarka, szuka	„Czifra“	
9. Farkas Zoltán	szürke, szuka	„Szellő“	} Szellő
10. Repeczky Andor,	tarka, szuka	„Lepke“	
11. Szelezky Zoltán	sárga, kan	„Zemlye“	} Villám.
12. Fáy Antal	sárga, kan	„Villám“	
13. Szelezky Zoltán	fekete, kan	„Rigó“	} Rigó.
Erővesztő			

II. összevetés:

Czifra	} Szellő	Krampusz	} Krampusz
Szellő (Szakall)		Szellő (Farkas)	
Villám	} Villám	Szellő (Farkas)	} Szellő.
Páva		erővesztő	

III. összevetés:

Szellő (Farkas)	} Szellő (Szakall)	Villám	} Villám
Szellő (Szakall)		erővesztő	

Díjfutam:

Szellő (Szakall)	} Szellő.
Villám	

„Szellő“ a tiszteletdíjat szerezte meg gazdájának: Szakall Istvánnak, míg a „Villám“ — Fáy Antal agara — a II-ik díjat, a téték felét, 65 koronát nyert el.

A versenyeknek nem kedvezett az idő, mert három napon keresztül nagy köd volt, úgy, hogy ennek folytán a versenyeket csupán déli órákban lehetett megkezdni, de a miatt lovasokban és nyulakban nem volt hiány. Az egyes futamok, noha a nyulak nem voltak erősek, elég szépeknek mondhatók. A versenyekben résztvevő kölyök-agarak kevés kivétellel jó klasszist mutattak, mit legjobban bizonyít azon körülmény is, hogy tizenegy nyul közül elve egy sem vitte el a börtöt. Meg kell jegyezni, hogy Repeczky Andor által nevezett Krampusz nevű agár, mely két futásban nagy gyorsasága által tűnt fel, a II. összevetés lefutása után véletlenül ló alá kerülvén, megtapostatott és a zúzódási sebek miatt a következő futamban nem szerepelhetett, s a III. összevetés előtt visszavonatot.

A versenyek második estjén Rimaszombatban társas vacsora volt, melyen a társaság nagyrésze megjelent s kedélyesen mulatott, vacsora után a fiatalság lankadatlán jökevényekkel reggel 5 óráig táncolt.

A tervbe vett elegy agár-verseny közvetlen a kölyök-agár-verseny után lett volna megtartandó, de a kedvezőtlen időjárás miatt, az előzőleg közölt feltételek mellett, f. november hó 14-ére halasztatott el. Találkozási hely a dobriai esárdánál d. e. 10 órakor.

Feléd, 1897. november hó 2-án.

Gr. Almássy Arthur, e. titkár.

Hirek és vegyesek.

Halottak napja. A kegyeletnek szentelt napon városunkban is nagy élénkség uralkodott. A temetőben fel és alá hullámzott a nép, s az utcákon lépten-nyomon látható volt egy-egy koszorút vivő gyászba öltözött alak. Este a sírokon meggyújtották a gyertyák s mécsék ezreit, megkoszorúzták a sírokat, s a hant alatt nyugvók lelki üdvéért hó fohászra nyíltak a gyászolók ajkai. A róm. kath. hívek ajtatos zsolozsmáik éneklése közben vonultak ki a temetőbe, s ott imádkoztak. Este 7 óra körül a gyertyákat kioltották, a nép nagy tömegben tódult a városba, a temetőre ráborult az este, s az éjjeli sötétség átvette birodalmát.

Az új megyei székház építése ügyében folyó hó 5-én Hámos László főispán és Bornemisza László alispán Budapestre utaznak, hogy a belügyminisztert az ügy jelen állásáról informálják. A személyes információknak bizonyára lesz eredménye és sikerülni fog a belügyminiszter jóakarátát felébreszteni a régóta vajdó ügy iránt.

Katonai előléptetések. A hivatalos lapból következő — minket érdeklő — előléptetéseket közöljük: A honvédségnél: *Ruszkay Gyula* és *Fábry Zoltán* hadapród tiszthelyetteseket a beszterezébányai 16. honvéd gyalogezrednél hadnaggyá nevezte ki a király. — A esendőrségnél kinevezettek: főhadnaggyá: *Sigmund László* hadnagy, hadnagyokká: *Czékus László* és *Bozsilla Kálmán* hadapród tiszthelyettesek az V. számú esendőrkerület állományában. — A városunkban állomásozott, s jelenleg Miskolczon levő tüzérségnél: *Lössl-Scheuth Ottó* I. oszt. százados, *Hahmann Viktor* és *Schwara Miksa* hadnaggyok főhadnaggyá neveztek ki. — A lötegyeztetési intézetek katonai osztályánál II. oszt. századosá nevezetett ki: *Pessina Miksa* főhadnagy a nagy-körösi menteleposztályánál. — A csapatszámvevői tisztikarban: I. oszt. százados számvevő: *Löschnigg János* a helyőrségi szállítóháznál Budapesten.

Alkalmazás az orvosegyetemen. Dr. *Dapsy Viktor* szép tehetségű fiatal orvos az orvosegyetemi sebészeti klinikán műtönvendékként alkalmaztatott.

Megjutalmazott tanítók. A magyar nyelv sikeres tanítása körül szerzett érdemeikért a vármegye évente megjutalmazza az arra méltó tanítókat. Ez idén a Fáy Gusztáv-féle alapítvány 100 frtos kamatát *Szlopovszky Péter* kokovai ág. ev. tanító nyerte el. A vármegyei nemzeti pénztár 300 frtos kamatjövendelméből ugyancsak a magyar nyelv sikeres tanításáért *Paulik Mihály* polomkai róm. kath., *Zsaskovits János* telgárti gör. kath. és *Klineczkó Sámuel* ratkói ág. ev. tanítók 50—50 forint, *Jékőy János* f.-zsaluzyáni róm. kath., *Jaczkó János* kezegei ág. ev., *Kalanda Bertalan* f.-lehotai ág. ev. és

Vajányi János páskaházai evref. tanítók 30—30 forint jutalmat kaptak.

Nógrádmegye főispáni széke, a beavatottak értesülése szerint, egy félévig betöltetlenül marad. A főispáni teendővel az állás betöltéséig Török Zoltán alispán van megbízva.

Kinevezés. A novemberi előléptetéseket közlő hivatalos lapban olvassuk, hogy főgymnáziumunk egykori jeles növendékét, városunk szülöttét: *Hazai Samu* honvédőrnagyot a király honvédelezredessé léptette elő. A katonai irodalom terén is kiváló férfiú szép előhaladását őszinte örömmel regisztráljuk.

A Gömör-Kishontvármegyei gazdasági egyesület titkári hivatala, az október hó 4-én tartott igazgató-választmányi gyűlés rendelkezése értelmében, felkéri az egyesület azon tisztelt tagjait, kik akár alapítványi kamat, akár tagdíj befizetésükkel hátralékban vannak, hogy ebbeli kötelezettségüknek november hó 15-éig megfelelni annyival is inkább szíveskedjenek, mert ellenkező esetben hátralékuk bírósági uton fog behajtatni.

Halálozás. Egy tisztos, érdemes és előkelő matróza halálát széleskörű rokonság gyászolja vármegyénkben. *Özv. Madarász Gusztávné* szül. *Feledy Karolin* — mint ide érkezett távirat jelenti — folyó hó 2-ikán 70 éves korában Kassán elhunyt. Temetése folyó hó 4-ikén lesz Kassán. Az elhunyt nagynénje volt *Feledy Ferenc* kir. törvényszéki jegyzőnek s vármegyénk egyik volt jeles orsz. képviselőjének; *Jankó Miklósnak* anyósa volt. A temetésre az elhunyt megyénkbeli rokoni közül többen utaztak Kassára. Nyugodjék békében!

Megbökrosodott lovak. Izzató látványok voltak tanu folyó hó 1-én estefelé az utcán járókélők. *Marton János* lovai ugyanis a vadászatról hazafelé jöve megbökrosodtak s féktelenül száguldoztak az utcán; a kocsiiban ülő uraknak alig volt annyi idejük, hogy kiugorjanak. Szerencsére nem vesztették el lélekjelenlétüket s idejében baj nélkül leugrottak a gyorsan haladó kocsirol. A bakon ülő kocsis leesett és súlyos sérüléseket szenvedett. A lovak neki mentek vágatás közben a Szakall István szembe jövő kocsijának, s a kocsiának lábát megsértették. Végre sikerült megfékezni a megvadult lovakat.

Új városnév Putnokon. A megyei törvényhatóság legutóbbi közgyűlésén Putnok nagyközség építendő városnévvel is foglalkozott, s elfogadta a bemutatott építési tervet, s a tiszti főgyász véleményes jelentésének meghallgatása után megadta az engedélyt a közgyűlés arra, hogy az építési költségek fedezésére Putnok városa kedvező feltételek mellett 40000 frtos kölcsönösszeget vegyen fel.

Jegyzőválasztás. A tamásfalvi jegyzői állásra a múlt hó 28-ikán megejtett választáson *Vinós Viktor* szolgabírói irnokot választották. — Az állásra négyen pályáztak.

100 éves templom. A felső-pokorági ág. hitv. evang. egyház f. hó 7-ikén vasárnap nagy ünnepre készült. Templomának 100 éves fennállását fogja ünnepelni, mely alkalomból az esperesség is képviselve lesz. — Az istentiszteletet *Glauf Pál* kishonti főesperes és *Hüvösi Lajos* f.-pokorági lelkész fogják végezni.

Elismerés. Gömör- és Kishontvármegye kir. tanfelügyelőjének kimutatása szerint a vármegye területén az 1896/7-diki tanévben kulturális célokra adakoztak: a *gömörmegyei nép- és iparbank* a rimaszombati iparos tanonc-iskola 1896/7. tanévi kiadásaira 20 frtot, ugyan-ezen iskola alapítókének gyarapítására 30 frtot; a *rimaszombati takarékpénztár* ugyanezen iskola alapítókének gyarapítására 20 frtot, az 1896/7. tanévi kiadásaira pedig 100 frtot. A kir. tanfelügyelő ez adományokért köszönetet nyilvánított, illetve a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz fölterjesztést intézett. „B. K.“

Műkedvelő előadás. A helybeli műkedvelő ifjuság most szombaton — f. hó 6-án — rendezendő előadás iránt nagy az érdeklődés. — A jegyek fogytak, az ifjuság sok igyekezettel készül, s az előadandó daraból „A jó Fülöp“-ből a próbákat már néhány nap óta a Három Rózsa nagytermében tartják. Jegyek még kaphatók *özv. Miskolczy Istvánné* cukrászdájában. A tiszta jövedelmet a Tompa-szobor javára fordítják. — A fiatalság szorgalmasan buzgólkodik az iránt is, hogy az előadás után tervezett táncmulatság kedélyes, fesztelen és jól sikerült legyen.

Új sodronypálya. Múlt hó 27-én — mint említettük — egy nagy bizottság végezte a chisnyóvízi vasgár és Vashegy között létesítendő 4½ kilométer hosszú sodronypálya közigazgatási bejárását. Jelenvoltak: A kereskedelmi miniszterium képviseletében *Kádár Gusztáv* műszaki tanácsos, a vasuti és hajózási felügyelőség részéről: *Bolberitz Henrik* lovag, a vármegye képviseletében: *Kuna Aurél* főszolgabíró. A kir. államépítészeti hivatal *Bodor Armin* mérnök. A magyar államvasutakat: *Görgey László* üzletvezető, *Kusserits Szvetozár* főmérnök, *Bach* forgalmi főnök, *Ujhelyi* és *Antony* főmérnökök képviselték; a rozsnyói osztálymérnökség küldöttje: *Rév Odón* mérnök volt. A vonal bejárása után a műszaki tanácsos a miniszter nevében megadta az építési engedélyt. *Heinzelmann* Alfréd fényesen megvendégelte a bizottságot, melynek tagjait a pezsgőnél lelkes szavakban felköszöntötte, mire *Kádár Gusztáv* műszaki tanácsos sikerült tósztot mondott. — A bizottság tagjai megtekintették a chisnyói Árpádkeri templomot. Az egész kápolna falait szép freskók díszítik s egyik sarok freskón látható egy turul madár, mely karmai között a festés idejét 1061-et mutató szalagot tart. Van itt egy 1588-ból való értékes festményekkel díszített szekrény alaku faoltár is, mely méltán felköszömböli a régi műtárgyak iránt érdeklődők figyelmét. A templom famenyezetű szép magyar motívumú arabeskek láthatók. A bizottság tagjai nem győztek eléggé gyönyörködni a figyelemreméltó, érdekes műkinesekben.

Ujoneczok esküje. A helybeli magy. kir. állami méntelephez bevonult ujoneczok f. hó 1-én tették le a hivatalos esküt a szabadkai pusztán levő laktanya udvarán. A teljes díszbe öltözött legénység kivonult a tágas udvarra, hol báró *Podmaniczky Béla* es. és kir. kamarás, százados-parancsnok szép beszédet intézett a legénység-

hez. Az ujoneczok ezután a *Former* hadnagy által felolvasott esküt elmondták, s az ünnepélyes, hivatalos aktust a parancsnok rövid lelkésítő szavakkal zárta be.

Kinevezés. A kassai kir. főgyászesség vezetője — mint a hivatalos lapban olvassuk — *Kráner* Istvánt valóságos fogházormesterré nevezte ki a rimaszombati kir. törvényszéki fogházhoz.

Segély a László-gyermek otthonnak. Gömörvármegye törvényhatósága a létesítendő László-gyermek otthonnak tíz évre szóló, évenként 100—100, tehát összesen ezer forintnyi segélyt szavazott meg a mult közgyűlésen.

Páratlan kitaró ragaszkodás. A gömöri ágost. evang. esperesség kiküldöttjei valóban mélyen megindító jelenetek voltak Gömörpanyiton legközelebb személtánni. Ugyanis a gömörpanyiti ág. ev. egyház derek lelkészét, nagytiszt. *Törköly János* aesperes urat f. év augusztus havában egyhangulag választották meg a rozsnyói ágost. ev. felekezeti főgymnáziumhoz rendes hittanárnak; ki ezen állást — úgy tudjuk, gyermekei könnyebb neveltetése indokából — elfogadta s még ugyanazon hó végén el is költözött új állomáshelyére, azon szerető egyházközség köréből, mely őt megszavazott 100 forint fizetésemeléssel sem volt képes többé maradásra bírni. Október hó 24-én lelkész jelölő, illetve választó gyűlése jelent meg G.-Panyiton nagytisztelendő *Terray Gyula* főesperes ur, ki felhíván az egyház híveit a lelkész-jelölésre, azok egy szívvel-lélekkel s kimondhatatlan lelkességgel — volt lelkészüket — *Törköly János* jelölték egyhangulag. S bármennyire igyekezett is az előző főesperes ur az egyházhíveket felvilágosítani az iránt, hogy itt hiábavaló minden erőlködés, mert *Törköly János* ur, ha újból és újból megválasztják, sem fogadja el a gömörpanyiti lelkészi állást, amennyiben biztos tudomása van arról, hogy ő arra egyáltalában nem reflexál; a volt lelkészükhöz göresösen ragaszkodó panyitiak nem tágitottak, sőt kijelentették határozottan, hogy ő nekik más pap nem kell, s ők erőnek erejével is visszahozzák. Nyomban meg is választották egyhangulag; s mint halljuk, a választásról felvett jegyzőkönyvet egy nagyobb számú küldöttség által akarják legközelebb kezeihez juttatni és ha lehetséges, rábírní arra, hogy menjen vissza hozzájuk s legyen továbbra is, mint eddig volt, igazi szerető lelkipásztorunk.

Vivási tanfolyam. A helybeli főgymnázium jeles tornatanára: *Michnay Gyula* — mint értesülünk — három hónapra terjedő vivő- és tornakurzust nyit, s a nemes és testedző sport híveinek jelentkezését bármikor elfogadja. A tanfolyam díja rendkívül jutányos: havi 5 forint díjért hetenként 3 órában lehet tanulni és gyakorolni a tornát és vivást. Felhívjuk az egészséges és edző sport kedvelőinek érdeklődését és figyelmét a kedvező alkalomra.

Henzlova és a kincstári erdők. A legutóbbi vármegyei közgyűlés többek között foglalkozott azzal a miniszteri rendelettel is, mely a Henzlova község erdő vásárlási kérelmét elutasítja. A dolognak a története az, hogy néhai gróf Andrassy Károly a régi időben bányászokat telepített be uradalmára, azonban csak házhelyet adott nekik, az építési jogot magának tartotta fenn. Időmultával a betelepített lakók némi ingatlanhoz is óhajtottak volna jutni, azonban hasztalan fáradoztak, mert az uraság nem akart adni. A földművelési miniszteriumhoz fordultak tehát azzal a kérelemmel, hogy a kincstár a tulajdonát képező erdőből 130 holdat adjon el nekik örök áron. A miniszter — mint jeleztük — a kérelmet elutasította. A vármegyei közgyűlés nem bírt ilyen ridegen a henzlovaiakkal, hanem megbízta a megye alispánját, hogy Andrassy Géza gróffal lépjen érintkezésbe, talán sikerülne kieszközölni, hogy a nemes gróf örök áron eladjon vagy legalább is haszonbérbe adjon Henzlova község lakosságának 130 hold erdőséget.

Gazdasági ismételő iskola Nagy-Röczén. Mint tudósítónk jelenti, az ottani városi képviselő-testület múlt hó 29-én tartott ülésében elhatározta a községi gazdasági ismételő iskola felállítását, különös sulyt fektetve abban a gyümölcstenyészés, konyhakertészet és méhészet felvirágoztatására, mely művelési ágakra Röcze vidéke a természettől mintegy ki van jelölve. A gazdasági ismeretek tanításával *Csizy Miklós* polg. isk. tanár bíztatik meg. A város adja a gyümölcsfatelepet, az állam 251 frt segélyt helyezett kiállításba.

Elmaradt pótadó. Sajuos, nem azt jelentjük, hogy mindenféle pótadó végleg elmaradt. Csúpan azt regisztráljuk, hogy a vármegye az eddigi katonabeszállásos pótadót ez idén nem vetette ki. A megyei gyógy-alap ezimén azonban kivettett 2%-os pótadót.

Tükör-gyár Gömörben. A gróf Forgách-féle kokovai uradalom és iparművek új tulajdonosa *Dub*, mint értesülünk, a jelenlegi táblaüveggyárat tükörüveg- és tükörgyárrá akarja átalakítani. Örömmel üdvözljük az eszmét, mert ez lenne Magyarország első tükör- és tükörüveggyára.

Vizbefuult ember. Múlt esütörtökön este az öreg Réthi J. káposztacsész vigyázatlansága folytán beleesett a Rimába, s belefuult. Másnap reggel kifogták hulláját a vízből. A közkórház halottas házából temették el szombaton.

A jegyzői nyugdíjnak a mult millenáris év alkalmából háromszorosan leendő számítását kérelmeztek a vármegyénél. A legutóbbi megyei közgyűlés azonban — miután a vagyon oly kicsiny, hogy annak érzékeny esonkítása nélkül a kérelem nem teljesíthető — azt eljette.

Nagy tűz pusztított október hó 27-én a gömörmegyei Horka községben, hol dacára annak, hogy Tiba és Lekenye községek lakosai és a vasuti állomás személyzete teeskendőkkel derekasan segített az oltási munkálatoknál, a tűz oly rohamosan terjedt, hogy csakhamar 12 épület, köztük a jegyző épülete is, a tűz martalékává lett. Nyolcz család szenvedett kárt. Sok takarmány és gazdasági eszköz is elégett. A kár mintegy 10000 frtra tehető.

A gömörmegyei muzeum egylet megke-reste a vármegye törvényhatóságát, hogy az egyletnek a közművelődési egyletbe leendő beillesztéséhez járuljon hozzá. — A közgyűlés kimondotta, hogy az új megyei székház felépítése esetén a muzeum egylet is új, megfelelő helyiséget kap a székházban, s ez esetben hivatásának önállóan is meg fog felelhetni.

Általánosan tudott dolog, hogy mindennemű közhűgés és tudóbajnál a csukamájolaj az egyedüli és biztos szer, melyet az orvosi kar különösen azóta kezd ismételten a gyakorlatba bevenni, amióta **Zoltán Béla** fővárosi gyógyszerész a már minden gyógyszerárban kapható teljesen szag és íz nélküli Zoltán-féle csukamájolajat forgalomba hozta.

Allatgyógyászat. A „Földmívelési Értesítő” szerint Gömör-Kishont vármegyében: **Veszély:** Rimaszombat. — **Takonykór és bõrfereg:** Oláhpatok. — **Ragadós száj- és körömfájás:** Oláhpatok. — **Sértésvesz:** Abafalu, A-Kálóska, Barka, Csucsom, Dernő, Egyházasköte, Feled, F-Szaha, Guszóna, Harkács, Jolsva, Kerekgede, Kisveszverés, Lénártfalva, Likér, Lueska, Osgyán, Polonka, Pongyelok, Priboj Rakottya, Ratkó, Répás, Rimabánya, Rimőcsa, Rozsnyó, Serke, Simoni, Susa, Sörög, Szeleze, Szilize, Várgede, Velkenye, Závadka. Összesen 35 község.

Tűzbe dobattak. Nagy néző közönsége akadt a fővárosban a múlt napokban egy igen érdekes látványosságának, a mikor is a IX. kerületi előjáróság által kijelölt helyen Mauthner Ödön magánykereskedő, kir. közjegyző jelenlétében, ép úgy mint a múlt év hasonló időszakában, az országban s az osztrák birodalom területén elhelyezett bizományi magsekreneyeiből el nem adott magvakat égette el. — A felhalmozott nagy tömegből felesleg lánkok rövid felóra alatt közjegyzőileg hitelesen megállapított 226000 csomag konyhakerti és virágmagot 13450 forint értékben emésztettek fel. — Nagy elhatározás kell ahhoz, hogy ily értékű magvak, melyek legnagyobb részt még értékesíthetők volna, de a vevőközönséget nem elégtértheték ki oly mértékben, mint Mauthner-féle magvakról megszokva vannak, ezen módon megsemmisíthetnek, másrészt azonban megnyugtatóan szolgálhat ezen példa a Mauthner-féle magot vásárló vidéki közönségnek, mert teljesen biztos lehet abban, hogy csak a legutóbbi termésű friss magot kap, mely mag úgy fajazonosság, mint hozam tekintetében mindenkor megfelel ama várakozásnak, melyet a kertészkedő közönség a Mauthner-féle magvakhoz joggal fűz.

Jótekonyczélú műkedvelői előadás.

A „rimaszombati műkedvelő-társulat” a Tompa-szobor javára Rimaszombatban, 1897. évi november hó 6-án (szombaton) a „Három Rózsa” nagytermében műkedvelői előadást rendez, melyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség.

Szinre kerül:

A JÓ FÜLÖP.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta Csiky Gergely.

Személyek:

Hernádi Fülöp	Dr. Csesznok Pál úr.
Góth Mátyas	Gazda Pál úr.
Matild } leányai	Törköly Margit k. a.
Klára }	Glau Anna k. a.
Vathay Béla, Matild férje	Medveczky Gábor úr.
Ottil, Béla nővére	Rásky Etelka k. a.
Várdai Ottó	Kostyal Gyula úr.
Adél, neje	Institőrisz Anna k. a.
Déri Andor	Vietörisz Sándor úr.
Adolf, inas	Körödy Jenő úr.
Marsa, szobaleány	Glau Margit k. a.

Fürdői játékosok. — Történik az első felvonás Góth nyaralójában a főváros közelében; a második Vathay Béla fővárosi lakásán; a harmadik egy hazai fürdőhelyen.

Kedzete pont 8 óraker.

Helyárak: Oldalszék és körszék az 1—3. sorban 1 frt 50 kr. Körszék 4—8. sorban 1 frt — Zártszék 70 kr. Földszinti állóhely 50 kr. Deákjegy 30 kr. Karzat 20 kr. Jegyek előre válthatók özv. Miskolczy Istvánné főtéri czukrasz üzletében.

Felülfizetések hálás köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

Az előadást táncmultság követi.

A magyar nép multja és jelene. Ez a című annak a nagy két kötetes munkának, melyet Benedek Elek a magyar népszabadság, a jobbágyok felszabadulásának közeledő ötven éves fordulójára írt s melynek első füzetét e héten hagyta el a sajtó. — A negyedrét alakú, erős papírosra nyomott könyv első füzetét a nagy melegséggel megírt bevezetés után, melyben az egész munka érdekes tervezetét olvassuk, három fejezetet tartalmaz. Az elsőben a honfoglalás magyar életét rajzolja meg az író, a másodikban (Szabadok és nem szabadok) a különböző rendek és osztályok alakulását ismerteti s úgy tér át a kereszt és a bálvány küzdelmének eleven, drámai rajzára, Benedek, ki csak most fejezte be nagy öt kötetes munkáját, a magyar nép ezerévi meseköltését, e könyvében a föld népeinek történetét, a nemességei való viszonyát s a felszabadulásért való erős küzdelmeit írja meg, mely küzdelmek közt különösen a Dózsa, a Péro-féle, meg a Hora- és Klosska-ladazás igen érdekesek. Az első kötet 48-ig halad, mikor a népből nemzet lesz, s midőn a nemesség nemcsak a jogokat osztja meg a néppel, de részt vesz a közterhekben is. A második kötet a ma élő nép életét rajzolja, a népet minden jelentősebb mozzanatát felülvél, a bölcsőtől a sírig. A most megjelent első füzet után méltó érdeklődéssel várjuk a folytatás megjelenését. Ebben a füzetben számos igen sikerült illusztráció idezi vissza a magyar nép ezer év előtti életmódját, s esatolva van hozzá két hatásos műmelléklet is, az egyik (A szerzetesek szántani tanítják a népet, a magyar történelem első korából meríti tárgyát, a másik egy szép színes kép, Dudits Andor festménye után, egy megkapó jelenet: II. Rákóczy Ferenc bucsuja a néptől. A Magyar Nép Multja és Jelene füzetét két hetenkint jelennek meg, összesen 40 füzetben. Egy-egy füzet ára 30 kr. A nagyérdemű s kiválóan időszerű munka megrendelhető a kiadó Athenaeumnál és minden könyves boltban.

A „Vasárnapi Lapok” e heti száma is méltó e kitünően szerkesztett képes újság jó hírnevéhez. Imár semmi kétségünk abban, hogy a közeledő ünnepnapok méltó helyét foglalja el a művelt családok olvasó asztalán. Most megjelent számának tartalma: Menjünk fel a dombtetőre, költemény, Lauka Gusztávól. — A szakadatlan munka embere (Márkus József főpolgármester). — Apró igazságok, Salamon Ödöntől — Árulás, elbeszélés, Prem Józseftől. — Könyv és mosly, regény, Beniczkyné Bajza Lenkétől. — A mártírok, Lazzaronitól. — Consummatum est, Roderictől — Egy sötét épület emlékezte, Gróf Vay Sándortól. — Lóversenyek Boszniaiban, Oszki Kornéltól. — Czigányszerelm, elbeszélés Zboray Aladártól. — Halottak. (Visszaemlékezés az év halottaira). — Képtalány — Megtejtők — Képeinkhez. — Az anagy is bő tartalma laphoz felül melléklet van esatolva, melyen Sátán „Szépség ő felsége” című regényét találja az olvasó, a regényben előforduló hatásos jelenetek pompás illusztrációival. Képei ezenkívül is oly remek kivitelűek, hogy bizony a „Vasárnapi Lapok”-kal e tekintetben sem versenyezhetnek a többi képes újságok. — E heti képei: Márkus József főpolgármester arcképe. — Régi örörony és malmok Mostárban. — Lóverseny Iltisben. — Márkus József ifjú korában. — Bartha

Miklós és ifj. Abrányi Kornél arcképei. — Futató bosnyák parasztlak. — A szomorú emlékü „Ujéület” több részét fényképfelvételek mutatja be; e részek: a hol Batthyányt fölbeltették, Batthyányi börtöne, a martirok börtöne. — Halottak napja alkalmából szép tollrajzban hozza Kossuth sírját, Arany János, Jokainé s több nevezetes halottunk síremlékét. — Az Ujéület szabályozásának terve. — A hódoló fővárosi bizottsági tagok arcképeinek csoportja díszmagyarban. — A főpolgármester választásának két jelenetét rajzban örökíti meg; az egyik az érdekes szavazás a másik a mint a már megválasztott főpolgármester leteszi a hivatalos esküt. — Ajánljuk a Vasárnapi Lapok-at olvasóink figyelmébe. Előfizetési ára 3 hónapra 2 frt — Megrendelhető a kiadó „Könyves Kálmán” magyar irodalmi és ny. m. d. részvénytársaságnál Budapesten, VII. Kerepesi-ut 17.

Hivatalos közlemények.

A rimaszombati királyi törvényszék elnökétől.

Pályázati hirdetés.

1446. sz. — A felügyeletem alatti tornallai kir. járásbírósnál megüresedett s az 1893. évi IV. t. czikk. ben megállapított illetményekkel javadalmazott irnoki állásra a nagyméltóságú m. kir. igazságügyminiszter ur t. évi október hó 13-án 4006 I. M E szám alatt kelt rendelet folytán ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. I. t. cz. 1. és 19. §§ aiban meghatározott feltételeket, hadkötelezettségi viszonyukat s eddigi szolgálatukat igazoló okmányokkal felszerelt folyamólványukat, melyben az ügyviteli szabály 5 §-ban felsorolt esetleges sógorsági vagy rokonsági viszony is felmentendő, az ugyanazon §-ban szabályozott módon jelen hirdetésnek a hivatalos lapban leendő harmadszori megjelenésétől számított négy (4) hét alatt annál bizonyosabban nyújtsák be, mert a később érkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Megjegyzem, hogy ezen állásra csak oly egyén fog kineveztetni, aki a telekkönyvi vizsgát sikerrel letette és hogy a hasonlóképp vizsgált bíró kiszolgált és igazolvánnyal ellátott altisztek az 1873. I. t. cz. értelmében elősbséggel bírnak.

Rimaszombat, 1897. évi október hó 22-én.

Kubinyi Aladár, kir. tszéki elnök.

Szerkesztői üzenet.

X. Y. Putnok. Köszönjük szives tudósítását, s kérjük mások is. Kisse meg kellett rövidíteni s a mellékletet sajnálatunkra nem közölhetjük, miután csaknem tisztán szakdolgozat tárgyal.

Felölös szerkesztő: LUKÁCS GÉZA.

Magán-hirdetések.

Henneberg-selyem esakis akkor valódi, ha közvetlen gyárból rendelik, fekete, fehér és színes 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként, sima, esikos, kozkázott, mintázott damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) stb a megrendelt áru, postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: **Henneberg G.** (es. és kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Svajzba ezimzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Eladó ház.

Deák Ferencz-utca 18. szám alatti ház szabad kézből eladó. — Értekezni lehet **Dr. Szabó Samu** tulajdonossal.

1-3

Karácsonyi és ujévi ajándékok!

A közelgő karácsonyi saisonra czélszerű és hasznos ajándék!

Urak, hölgyek avagy gyermekek számára a szép és jó **fehérnemű**, mi nálam nagy választékban feltalálható, s esetleg himezve, mosva és diszitve megrendelhető, ugyszintén jöminőségű **meleg harisnyák** és **alsóruhák**, nemkülönbön **velezek** és **flanellek** igen nagy választékban, jó **paplanok**, **madracok** mérték után.

Kézi rajz **monogrammok** minden nagyságban, melyek előnyomását elvállalom.

Kiváló tisztelettel

KOVÁCH ZSIGMOND,

Rimaszombat, Főtér, 27. sz., I. em.

Karácsonyi és ujévi ajándékok!

Eladó uri ház.

Gömörmegye **Jánosi** községben (posta és vasuti állomás) a 106. számú uri lakház melléképületekkel és terjedelmes kerttel szabad kézből eladó.

Venni szándékozók értekezhetnek ugyanott **Pongrácz Ernő** tulajdonossal.

2-3

Eladó ház.

Rimaszombatban **Tompa-utca 19. sz.** ház szabad kézből eladó. — Tudakozódások **Sárkány Imre** tulajdonos, gymn. tanárhoz **Szarvasra** (Békésm.) intézendők.

1-2

Meglepetésül

A legszebb és legmeglepőbb karácsonyi és ujévi ajándék egy szépen sikerült életnagyságu fénykép, hogy azt magának bárki megszerezhesse, oly bámulatos olcsó áron készítem azokat, hogy vétkezik, ki e ritka jó alkalmat fel nem használja. — A nagyítás, bármilyen jó karban lévő fényképről történhetik — Minta-kép műtermembe megtekinthető és ugyanott az árak is megtudhatók.

Rimaszombat, 1897. okt. 27.

Teljes tisztelettel

Andrássy László.

2-*

Hirdetés.

3286. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbírósnál mint hagyatéki bíróságnak 1897. évi augusztus hó 26-án kelt 4994/1897. sz. végzése alapján a bírói joghatállyal bíró önkéntes árverés az 1881. évi 60. t. cz. 144 §. s következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Rimaszombat városában fekvő és a rimaszombati 762. sz. tjkben **néhai Török János** tulajdonán felvett 1547. hrszamu 1. népsor számú ház melléképületek és kertből álló beltelekre a 900 frt kikiáltási áron elrendelte és annak megtartására határnapul **1897. évi november 24-ik** napjának d. e. 10 óráját a kir. törvényszék telekkönyvi helyiségében tüzte ki, mely alkalmommal a kérdéses ingatlanok becsáron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át 90 frt készpénzben, vagy az 1882. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §. a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Kelt Rimaszombat, 1897. évi szeptember hó 17-én.

Tomcsányi, kir. tszéki bíró.

Vendéglő megnyitás.

Alólírottak tisztelettel hozzák a nagyérdemű közönség becses tudomására, hogy f. évi október hó 25-én nyílik meg **Putnok** városában a kor igényeinek megfelelően berendezett,

„HAZÁM”

hoz ezimzett **vendéglő kávéházzal** egybekapcsolva.

Főtörekvésünk lesz a tiszta jó italok és étek pontos és kifogástalan kiszolgálata mellett a nagyérdemű közönség jóakarátát és pártfogását kiérdemelni.

Putnok, 1897. október havában.

Kiváló tisztelettel

Antal Józsefné és fia.

3-3

The Continental Bodega Company.

Valódi hamisítatlan külföldi borok

- Portbor.
- Sherry.
- Madeira.
- Marsala.
- Malaga.

Tarragona s. a. Legjobb bevásárlási forrása

Raktár:

RIMASZOMBATBAN

KOHN ADOLF

úrnál. 5-20